

628.2

Szerző:

Mi van a budapesti utcák alatt?

Telegdi-Roth Károly geológus, Király Kálmán műszaki tanácsnok és egy riporter beszélgetése a földalatti Budapestről

Forrás:

bizonyos

Budapest 1939

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

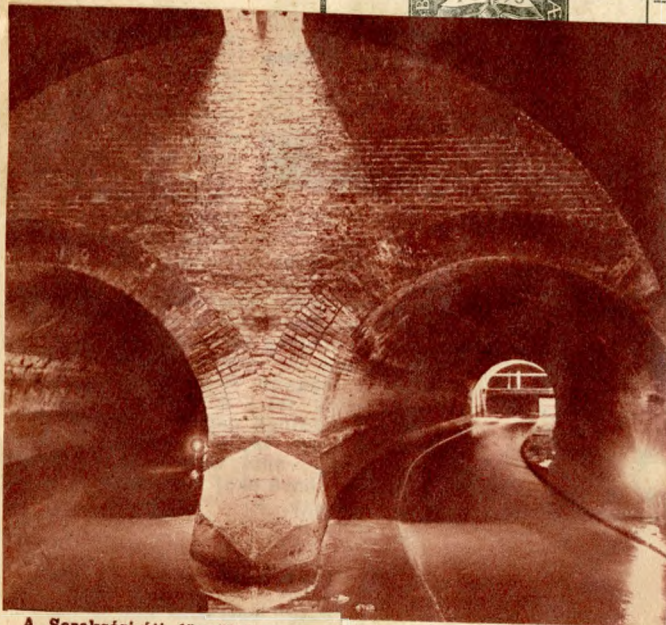
Típus:

Idő:

1939

Személy:

Helyszám:

A Soroksári-úti főgyűjtő-csatorna egy részlete.

Gondol-e arra a Budapest utcáit naponta rová sokszázezernyi polgár, hogy mi is lehet a tisztára söpört, locsolt budapesti aszfalt alatt? Aligha. Az emberek jórésze tudja, hogy a villany, gáz, vízvezeték, a csatornák, a telefonkábelek ott húzódnak meg a föld mélyében, néha a felbontott úttesteken tátongó gödrök szélén megállnak egy-egy futó pillanatra és érdeklődéssel nézik az ott folyó munkálatokat, de kevés az olyan fővárosi ember, aki tudná, hogy milyen fontos szerepe van a földalatti Budapest berendezésének.

A főváros műszaki tanácsnoka, s egy kiváló geológus, egy riporter kérdéseire most a rádió előtt tárják fel ennek az érdekes világnak életét.

A budapesti közművek szép multra tekinthetnek vissza, hiszen a rómaiaknak fejlett közművek voltak már Aquincumban. Ugyanabban a vízben fürdöttek a pannóniai légió katonái, mint a mai Budapest polgárai. Ugyanott fakadtak fel a hőforrások, mint ma, sőt ugyanazon a helyen buzógtak néhány százézer évvel ezelőtt is, a pleisztocén korszakban, csak hogy akkor a Duna szintje és a források is a mai-nál 40–50 méterrel magasabban feküdtek. Aki járt már Óbuda felett a kiscelli fennsík, könnyen meggyőződhetett erről, hiszen a fennsík talaja ma is régi dunahordalék és megmaradtak a hőforrások mészlerekódásai is.

Ma persze egészen más a földalatti Budapest. A főútvonalak alatt 480 cm átmérőjű főgyűjtő csatornában folyik a szennyvíz és ezeket a csatornákat nyolc csónakból álló flotillán naponta ellenőrzik a műszaki közegek. A geológus majd elmondja, hogy Budapest csatornahálózatának milyen konok ellensége a főváros

egyik legnagyobb természeti kincse, a híres keserűvíz. Ez az áldásos gyógyvíz a betonból készült csatornákat néhány év alatt roppantja össze, de a ma ismert legkiválóbb gyártmányú csövek is áldozataul esnek körülbelül 60 év alatt. A keserűvíz tehát sok pénzébe kerül a fővárosnak. Például a Mexikói-úti 215 cm-es főgyűjtő csatorna folyóméterenkint 4000 pengőbe kerül. Budapest csatornahálózata a szivattyútelepekkel együtt 80 millió pengő értéket képvisel. 1868-ban a budapesti csatornák hossza 80 kilométer volt, az elmúlt év végén pedig 720 kilométer.

Még több gondot okoz a milliós nagyváros vízszolgáltatása. A Duna menti Újpest és Dunakeszi szerencsés geológiai alkotású ebből a szempontból. Hétméteres kavicsréteg és e kavicsstelep alatt az átszivárgást akadályozó harmadkori rétegek természetadta hatalmas szűrőül szolgálnak. A budapesti vízművek káposztásme-gyeri kútjai ennek a kavicsmedernek kimeríthetetlen vízkincsébe fúródnak. A palotai és szentendrei szigeten épült kútakkal együtt Budapest vízellátása biztosítva van. A kavicsrétegen szűrt vizet központi szivattyútelepre szivattyúzzák, előbb klórozzák, azután deklórozzák, így elpusztulnak a baktériumok. Hatalmas betonozott csatornákon fut a kristálytisza víz a főváros határáig, innen aztán kisebb átmérőjű vascsövekben osztódik el.

A kocsutak közepe alatt futó csatornától mindig nyugati, illetve déli irányban futnak az 1200 mm és 40 mm átmérő között váltakozó gázcsövek. 945 kilométeres csőhálózat szolgáltatja Budapest lakóinak a gázt. Remény van arra, hogy — miután a Pécs vidéki kőszén nagyszerűen bevált — a közeljövőben, ha erre szükség mutat-

kozna, tisztán hazai szénből állíthatja elő a főváros a gázt. Budapest környékén folytak földgázkutatások is, ezek azonban nem jártak eredménnyel. Annál több azonban a lispei olajforrások mentén feltörő gáz és megvan annak a reménye, hogy idővel ezt a gázt Nagykanizsa vidékéről a fővárosba vezethetik.

Budapest utcai alatt 510 kilométer hosszú kábelben futnak a távíró és telefonvonalak, 2600 kilométer hosszan az elektromos vezetékek. A földalatti Budapest berendezései kereken kétszázhuszonhétmillió P értéket képviselnek, tehát a főváros minden egyes lakosára 227 pengő értékű földalatti berendezés jut.